

Roslagsvatten

Roslagsvattens svar på remissen (KN2026/00215) – Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Bakgrund

Roslagsvatten har fått möjlighet att lämna svar på remissen enligt ovan till Klimat- och näringslivsdepartementet. Roslagsvatten är ett kommunalägd VA- och Avfallsbolag med ansvar för VA i fem kommuner i Stockholms län.

Yttrande

Förslag till förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse

Avloppstätorter

Det är fortfarande inte tydligt hur avloppstätorten ska bestämmas eftersom det inte går att mäta den organiska belastningen (BOD7 eller BOD5) från ett samhälle/ort/område med en samlad bebyggelse som inte är ihopkopplad i ett ledningsnät, varför MaxGvb inkommande inte är en möjlig väg.

Om uppskattningen ska bygga på MaxGvb tätbebyggelse innebär det också en tidskrävande och kanske inte helt säker uppgift. Bebyggelsen är i många fall en blandning av små och större bostäder, permanentboende, fritidshus, attefallshus (som nu enligt nya lagstiftningen kan byggas i betydligt större omfattning än tidigare utan vidare kontroll av bygglov) samt verksamheter. Det innebär att det krävs god lokalkännedom samt att det behöver göras antaganden och schablonberäkningar som behöver göras likvärdigt över landet för att bedöma när ett område kommer upp i storleken för att klassas som en avloppstätort.

Icke-hushållspillvatten som avleds till allmän va-anläggning

Roslagsvattens uppfattning är att ansvaret för tillsyn av verksamheter som ger upphov till icke-hushållspillvatten är otydligt. Inte ens i de fall verksamheterna är tillstånds- eller anmälningspliktiga tar tillsynsmyndigheten fullt ansvar för detta utan lämnar det i många fall till va-huvudmannen i dagsläget. Det är bra att det enligt 20§ står att tillsynsmyndigheten ska granska verksamheter som leder icke-hushållspillvatten till den allmänna va-anläggningen samt att de ska samråda med verksamhetsutövaren för ledningsnät och avloppsreningsverk innan ett föreläggande meddelas.

Vidare finns mindre verksamheter som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga och som i vissa fall hyr- eller köper en befintlig byggnad och därmed inte har någon anledning att kontakta VA-huvudmannen för att initiera ett behov av ett avtal om anslutning. Dessa faller ofta helt mellan stolarna och det är först vid ett eventuellt platsbesök som det framgår att det bedrivs en verksamhet

Roslagsvatten

som ger upphov till ett icke-hushållspillvatten. I dessa fall skulle va-huvudmannen också behöva mer rättsligt stöd av tillsynsmyndigheten. Om det kan förtydligas i lagstiftningen vore det önskvärt.

Bräddning från ledningsnät och 2 kap. Ledningsnät och individuella system

Roslagsvatten håller med Svenskt Vatten om att det finns ett behov av att ändra definitionen av bräddning om det ska följa direktivet. Varför görs en särskiljning av bräddningar från kombinerade nät jämfört med duplicerade nät? Vi anser att ledningsnätet i båda fallen bör utformas, anläggas och underhållas för att begränsa förorening av recipient till följd av bräddning. Inom rimliga kostnader.

Vid dimensionering och projektering av ledningsnät (duplicerade/separata-system), pumpstationer och reningsverk byggs brädd-möjligheter in på relevanta punkter för att dels skydda enskilda fastigheter från uppsträngande avloppsvatten eller för att skydda den egna anläggningen. Bräddutloppen kan då placeras på platser där de gör mindre skada för miljö-, hälsa och egendom.

Ledningsnätet har byggts ut succesivt under de senast 60 till 70 åren (i vissa fall ännu äldre), vilket innebär att delar av ledningsnätet är dimensionerat enligt olika principer och de senaste tekniska standarderna kanske inte är införda på alla anläggningar. Arbete pågår med löpande underhåll och utveckling av anläggningen. Det innebär att det ibland vid strömavbrott, ökad belastning p g a tillskottsvatten eller andra tekniska störningar inträffar bräddningar. Tillsynsmyndigheten ställer ibland frågan om vi har tillstånd att brädda. Detta har blivit ett reellt problem då vissa tillsynsmyndigheter anser att tillfälliga utsläpp av orenat avloppsvatten, bräddning, per definition är ett miljöbrott och anmäler det till polisen.

Vi anser det orimligt att bygga och underhålla spillvattenanläggningen (ledningsnät, pumpstationer och reningsverk) i den omfattning att bräddningar helt undviks. Dock begränsa borde vara en rimlig formulering. Det bör därför förtydligas att ledningsnät, pumpstationer och reningsverk får ha möjlighet till bräddning (utsläpp av orenat eller delvis renat avloppsvatten enligt Sveriges nuvarande definition av bräddning), men att dessa bräddningar ska begränsas utifrån recipientens status och ekonomisk påverkan.

Vi anser att tillståndet för verksamhet bör omfatta tillstånd att brädda under onormala förhållanden (som behöver definieras).

4 kap avloppsplan

Roslagsvatten instämmer med Svenskt Vatten om att det krävs samordning av krav på planer. Vattentjänstplanen bör kunna utvecklas, om det finns behov av ytterligare information kring avloppsfrågorna.

Ändring i 9 kap. miljöbalken 4.2.1 Ändrad avloppsdefinition i 9 kap 2 § miljöbalken.

Ändringen om att dagvatten som bortleds från mark inom en avloppstätort väcker frågor. Som va-huvudman ansvarar vi för dagvatten i de områden där verksamhetsområde för dagvatten har beslutats (där det finns ett behov av gemensamt omhändertagande). Behovet av omhändertagande av dagvatten skiljer sig från områden med behov av omhändertagande av spillvatten men enligt de nu framtagna förslaget gäller kraven, vad vi förstår, för dagvatten i områden som definieras som avloppstätort. I detaljplaneskedet sker bedömning av behovet av dagvattenhantering skilt från behovet av spillvattenhantering vilket är mer relevant än att det alltid ska krävas dagvattenhantering

Roslagsvatten

bara för att området bedömts ingå i en avloppstätort. Det blir inte relevant i händelsen av att vi har duplicerade system och inga kombinerade ledningar.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ser vi positivt på många av förslagen men att det skulle vara bra med vissa förtydliganden angående:

- Avloppstätorternas definition
- Ansvaret för tillsynsmyndigheten att även omfatta tillsyn av vatten som verksamheter släpper till avloppsledningsnätet
- Att bräddningar ska tillåtas under vissa omständigheter och definitionen förtydligas
- Att samordning bör ske kring olika typer av planer: avloppsplan, vattentjänstplan osv för att minska den administrativa bördan.
- När dagvatten behöver omhändertas

- **15 kap. 1 a § miljöbalken inför undantag i avfallsdirektivet om avloppsvatten**

Roslagsvatten håller nu på att ta en pyrolysanläggning för slammet i drift vid ett av våra reningsverk. Ut från den anläggningen kommer en fraktion bestående av biokol (slam-biokol). Slambiokolet är en restfraktion som har ett värde och som vi inte anser bör omfattas av 15 kap på samma sätt som renat avloppsvatten bör falla utanför 15 kap. Det skulle möjliggöra en enklare hantering för återföring av värdefulla resurser som efterfrågas i samhället.

”Naturvårdsverket föreslår därför att ett undantag från avfallsdirektivet avseende avloppsvatten bör införas i nationell rätt. Även renat avloppsvatten som återanvänds för bevattning av jordbruksmark i enlighet med EU:s bevattningsförordning förefaller också i och med ett sådant undantag falla utanför 15 kap. tillämpningsområde.”

Energieutralitet och energikartläggningar

Roslagsvatten delar ambitionen att minska avloppssektorns klimatpåverkan och öka energieffektiviteten. Det är också en fråga som drivs av att kostnaderna för el är en relevant fråga. Samtidigt som det ställs ökade krav på mer långtgående rening, reservkraft, redundans och beredskap. Ökad digitalisering och automation för att kunna styra den mer avancerade reningen och optimera processen (ur flera perspektiv) kräver robusta och säkra ot-system vilket i sin tur kräver energi. Det finns därför en uppenbar målkonflikt på området mellan:

- avancerad rening ökad digitalisering
- energieutralitet
- klimatanpassning
- robusthet och redundans

Kvartär rening och ökade reningskrav kommer sannolikt innebära högre energianvändning. Samtidigt kan ökad redundans och klimatanpassning kräva ytterligare investeringar och reservkapacitet.

Krav på kvartär rening > 10 000 pe

Roslagsvatten har nyligen beviljats tillstånd för utbyggnad av ett reningsverk på 93 000 pe och i tillståndsprocessen visat att det inte är relevant att införa kvartär rening på den nya anläggningen. Det vore därför av största vikt att Naturvårdsverket när de riskbedömer recipienten för en avloppstätort tar till sig underlag från de utredningar som VA-huvudmannen och andra aktörer låtit genomföra t ex inom tillståndsprocessen. Det är heller **SAKNAS DET NÅGOT HÄR?**

I tillståndsprocesser går det att överklaga beslut till nästa instans. Hur är det tänkt att Naturvårdsverkets riskbedömning ska hanteras. Finns det möjlighet att lämna synpunkter på en remissutgåva eller kommer det att finnas möjlighet för överklagande om en kommun eller va-huvudman inte håller med om bedömningen?